

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de done ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nru 98. ANULU XX.

Sabiu, in 7/19 Decembre 1872.

tru celelalte parti ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru infat'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Epistole dela tierra.

— in Noemvre.

Domnule redactoru! Trecura siepte luni de dile ca o singura di, de candu ti-amu fostu promisu a-ti mai scrie din provincia, — si inca catu mai curendu si mai adese-ori.

Sed — fugit irreperabile tempus. — Da asiá este, amu datu dileloru rendu un'a dupa alta, pana candu serile ceste lungi de ierna me silira ore-si cum a mai apuca condeiulu spre a mai omori uritulu — dupa cum se dice pre la noi.

Nu me indoiescu dlu meu, mi vei fi atribuitu de siguru epitetulu, ce se da cu dreptu cuventu aceloru omeni cari promitu multe, dara apoi nu vreu, ori ca nu suntu capaci a-si implini promissionile. Fia si asiá — nu-mi mai pasa, cugetati ce ve place, — nu me voi escusa, ca sa nu me acusu pre mine insumi; pentru ca nu me indoiescu. Vei fi aflatu si dea ceea ce scia lumea tota, ca a promite si a nu implini, a-si frange omulu cuventulu, a nu tiené multu la parola, a dice astadi un'a, iera mane contrariulu, a numi tote acel'a-si lucru astadi bunu si mane reu, dupa cum ni vine bine la gustu si socotela, o unu lucru modernu — forte caracteristicu si binisioru usuatu astadi — mai vertosu in nefericit'a nostra politica nationala.*)

Ce sa te mai miri — dara atat'a de mine, deca vrendu a urmari si eu pre cei multi politiciosi din lume, vinu numai acum dupa luni de dile a-mi implini promissionea. — Deca cum-va totu-si mi-ai face imputari grele pentru neimplinirea promissionei, apoi ti asiá raspunde forte pre scurtu si usioru, ti-asiu spune: „Ieta m'amu facutu passivistu“ si atat'a, caci a nu lucrá, a sta cu manile in senu — ce va sa dica alt'a, decatu „passivistu?“ ori pote ti asiá raspunde — intr'onu stilu netu si placutu, luandu-mi buna-ora de modelu articolulu celu atatu de instructivu din „Federatiune“ nr. 109, scrisu de insasi man'a cea nationala alui „Cat. Censorulu“, carele luandu-si de pretestu corespondinti'a din „Telegr. Rom.“ nr. 86 „Ore ce sa fia?“ ni facu mari descoperiri — si, ni reversa multa lumina. — Si ce mai scii? se pote ca candu asiá ave si eu darulu de a scrie cate unu pamphletu in acel'a-si stilu si cu acea-si maniera ca celu mentionatu din „Fed.“ pre usioru asiá potea trece adi mane si eu in lumea cea mare de nationalistu bunu, romanu mare si politicu ageru, si inca pote dora si de „j o h a z a f i“, si ieta ca pre calea acest'a asiá calcá in urm'a aceloru omeni norocosi, cari cu o lovitura nimerescu de odata trei musce.

Ti asiá mai raspunde, ca destulu e o maciua la unu caru de ole. La ce sa mai vinu si eu acum dupa ce alti m'au loatu pre dinainte si au datu o lectione atatu de bine-venita, ageriloru si mariloru politiciosi nationali dela „Federatiune“ si „Gazeta.“ De aru da ceriulu sa mai invetie nitica minte din cele ce li s'au spusu; dara eu me temu de dis'a románului, ca lupu 'si i la p e d a p e r u l u , d a r a n a r a v u l u b á!

Se pote ca dea vei accepta dela mine — ca dela omu din provincia, ca sa-ti mai scriu unele alle cu privire la starea nostra tieranesca.

Bine, ti facu pre voia, rezervandu-mi dreptulu a me reintorce apoi iera-si nitielu la politica — caci vedi — astadi si noi tieranii ni-amu mai propopsitu, ni place din candu in candu a face si cate pulintica politica.

Pre scurtu numai atat'a, ca tempulu celu favoritoriu — tomn'a cea frumoasa trecuta ne scapa incatu-va din lips'a cea mare ce ni amenintia; intr'acea inse scumpetea e mare, bucate preste totu

*) Pare ca ai cetitu si articolulu „Fragmentari la tempulu sositu“ din „Gaz. Trans.“ nr. 94 asiá descrii de bine caracteristiculu unei classe de omeni din dilele nostre.

Red.

suntu putiene, — de aci ormarea ca pretiulu bucateloru si astadi e mare. Din bucatele anului presinte in unele locuri nici atat'a nu pote vinde bietulu tieranu „ca sa-si acopere lacunele din cei doi ani trecuti. Ce sa mai dice despre birurile grele, despre esecutorii, ce togm'a acum storcu restantiele de biro. Ce sa ve mai scriu despre starea cea deplorabila a poporulu nostru, carele totu mai multa se da beuterei periculose de vinarsu, si inca intr'unu modu ore-si cum desperatu.

Acesta patima se estinde ca o cangrena periculosa in corpulu poporulu nostru, carea nu numai 'lu seracesce, dara 'lu si enervedia ba 'lu si demoralisedia pre usioru, deca preotimea nostra a carei missiune santa, este, a apera vieti'a morala in poporu, nu va intreveni dandu man'a cu inteleginti'a nostra preste totu — spre a intempina si combate pericolulu. — Pericolulu ce ne amenintia poporulu nostru in mai multe privintie, aru trebui sa ne misce pre toti cati mai avemu anima; si acei'a caror'a li place pre cont'a poporulu a face politica multa si inalta sa nu-si uite, ca ajungendu poporulu nostru la o miseria si stare inca si mai scapatata decatu ceea in care se afla astadi, apoi nu va trece multu si o gatamu pre usioru cu tota politic'a. —

Candu ni aru fi permis a vorbi mai de aprupe ca regimulu, candu ni-aru documenta faptele, cumca acest'a intr'adeveru se interesedia de binele si prosperarea poporulu, candu ne-amu afla intre nisco cercustari mai favorabili, candu referintiele poporulu fatia de regimu aru fi acele ce aru trebui sa fia, atunci da, i-amu spune acestuia, ca a cerea din candu in candu incredientiele ce contine astadi beutur'a evreesca, cade in lini'a prima, intre afaceriile politiane, si ca deca spre sustinerea nimbului seu are lipsa regimulu de contributiuni mari si de bratie tari si sanetose pentru armata, apoi totu densulu are si datorinti'a a priveghia pentru buna-starea si senatatea poporulu. Voru fi cam doi — trei ani, de candu unu evreu — omu siretu si espertu — mi spunea, ca densulu e in stare a pregati o bute de vinarsu cu spese de 5 floreni.

Pre cine-lu taie inse capulu la noi astadi spre a face o singura analiza chemica, spre a afla: deca si incatu suntu daunose pentru vieti'a si sanitatea poporulu mistorile ce contine acea afurisita beutura?

V'asiu mai scrie despre modulu incasarei birului, si altele, si ca inca si pana astadi se mai afla comune unde lipsescu carticelele de contributiune, taindu-se birulu numai pre revasie de lemn; dara ce folosu a ne mai totu tangui la lume, candu eremiadele si asiá nu ne mai potu folosi, mai vertosu candu inteleginti'a nostra ocupata cu cate altele nu multu intreba: Ore bietulu poporu, pre contulu carui'a mai facemu si noi politica: mai traesce? si cum?

Me vei intrebá dora dle redactoru, cum mai stamu cu cele-lalte afaceri politice? La naib'a, — sa mai cutediamu a dice, ca si noi romani mai avemu afaceri politice? — Amu ajunsu — ca trei patru omeni, — cari mai eri alalt'a-eri pretindeau a nu se face nimic'a pre terenulu nationalu — de nobis sine nobis, astadi sa lucre in numele natiunei, — sa pactedia cu domni mari despre destinele natiunei, fara ca sa alle domni'a-loru natiunea demna, ai spune baremu in estrasu: cari suntu punctele de manecare ale acelu'a-si pactu?

Pana acum haru domnului, amu dusu greutatile si necesurile umeru la umeru cu toti la olalta — natiunea intréga, — dovada: adonarea cea grandiosa epocala din an. 1848, precum si conferintiele nostre din 1861—63.*)

*) Amu avutu si noi sorteá, ca dupa ce amu aretat'u ca avemu barbati de statu in sinulu natiunei nostre, sa aretamu ca avemu si ca ricaturi de barbati de statu. Ne supera ce e dreptu rezultatele cele rele ale

Se vede ca cu acele n'amu ajunsu la scopu, — bine, asiá sa fia. Intrebu eu inse, — unu simplu omu din provincia: — deca despartindu-ne noi toti carturarii adi mane in grupsiore manontiele de cate trei-patru insi, si vomu incepe in numele si pre cont'a natiunei a pacta cu cati domni mari — fia chiaru si ministrii — ori de vreti si cu regimulu, — fara ca sa scimu unii de altii — cari si in care directiune lucramu, — unde vomu ajunge? Sa presuponemu ca vomu lucrá, ca vomu nesui cu totii pana la unulu a lucrá spre binele si salvarea natiunei, dara pana candu nu vomu lucrá cu totii pre fatia, pana candu vomu mai ave reserve unii catre alti, pana candu va merge totu asiá — dupa cum merge astadi la noi, eu unulu nu asceptu, nu potu sperá nici unu resultatu imbucuratori; pana atunci abiá mai meritamu o sorte mai buna decatu cea de astadi. Nu te prinda dara mirarea dle redactoru, deca ti spunu, ca la noi la tierra astadi totulu stagnedia, nici o miscare, nici unu semnu de vieti'a, pretutindeni nepasare, „passivitate“ in adeveratulu sensu alu cuventului.

E togm'a la usia organizarea comuneloru, alegerile judiloru comunali si a notariloru, unde ori cum si poporulu nostru aru potea ave unu rolu frumusiulu, — dara nepasarea o intempinamu si aci. Poporulu bietulu — dedatu la oldamasiurile dela alegerile trecute de deputati, — nu multu cugeta astadi pre care va sa-si alega de jude seu notariu? — ba dupa cum se arata semnele in multe locuri se voru alege si aci, totu acei'a, cari voru arangia ospetie mai bune.

(Va urmá.)

Diet'a Ungariel.

Siedinti'a din 5 Decembre. La inceputulu acestei siedintie a casei deputatiloru se cetesco scrisorea regia, prin care contele Lonyay s'a radicalu din postulu seu si s'a denumitu dlu de S l a v y in locu-i. Acestei'a urma cetirea unei scrisori a noulu ministru presiedinte prin care impartasiesce casei denumirea sea si a colegiloru sei. — Dupa cetirea acestoru acte conduce cuistorulu K o v á c s pre ministrii in sala siedintieloru. Ministrii aparu in vestminte ungueresci de gala, facu complimentu presiedintelui si deputatiloru si si ocupa locurile. La sosirea loru se radica cea mai mare parte a partitei deakiane si-i salata cu eljenuri. Dupa aceea arma vorbirea de programa a ministru-presiedintelui.

Presiedintele casei face apoi mai multe impartesiri; L. S z ö g y e n y i referéza din partea comissionei verificatore etc.; si intre altele se publica resultatulu alegerei comissionei pentru revisiunea regulamentulu afaceriloru; cu ce siedinti'a se incheia.

Siedinti'a din 6 Decembre a casei deputatiloru o deschide presiedintele B i t t ó la 10 ore. — Dupa resolvirea formalieloru trece cas'a la ordinea dilei, la care sta continuarea desbaterei despre proiectulu de lege relativu la regularea urbei capitale. Desbaterea asup'a §-lui 68 se continua si se primesece, votisandu-se, teestulu comissionei centrale, care suna: „In fruntea urbei capitale sta primariulu superioru, care se alege de adunarea generale dintre trei individi candidati de regele cu contr'a-signatur'a ministrului de interne.“ — Dupa o desbatere mai lunga se primescu si §§ 69, 70 si 71 in editiunea comissionei centrale; si dupa aceea se incheia siedinti'a.

Siedinti'a din 7 D. o deschide B i t t ó la 10 ore. — Dupa resolvirea formalieloru interpeléza

caricaturiloru cestoru din urma, dara se vede ca mai au inca sa se mai lovésca de vre-o cati-va pareti cu capetele si apoi lucurile se voru intorce iera-si la cursulu loru naturalu.

Red.

Ad. Lazar pre ministrul de justitia, ca are cunoastinta despre relatiunile neplacute, care isvorescu in Transilvania din impregiurarea ca acolo inca totu mai sta in putere legea austriaca de pressa? si ca are ministrul de cugetu a ascerne catu mai corendu proiectulu unui condice criminalu corespondiatoriu etc.?

Ministrul Pauler responde ca partea materiale a codicelui criminalu va fi gata in tempu scurtu si ca apoi o va si ascerne.

Ministrul Pauler si Kerkapoly asceru unele proiecte de lege care se si trimitu comisiunei financiale spre pertractare.

Trecendu-se la ordinea dilei se continua desbaterea speciale despre proiectulu de lege relativu la organizatiunea urbei capitale. §§ singurateci ai acestui proiectu se primescu cu putiene modificatiuni; cu ce siedinti'a se incheia.

In siedinti'a din 9 Decemvre a casei deputatiloru se facu dupa resolvirea formaliloru obicinuite, mai multe interpelatiuni de interesu secundariu, cari se trimitu respectiviloru ministri. — Dupa aceste presinta K. Széll cá referinte raportulu comisiunei financiale despre bugetulu statulu pro 1873. A. Molnar aterne raportulu comisiunei petitiunarie despre petitiunile contienute in a 7-a seria. La ordinea dilei sta continuarea desbaterei despre proiectulu de lege relativu la organizarea urbei capitale; desbaterea acestui proiectu se finescu cu primirea lui pre lãnga unele modificãri stilistice, si se trecã deci la pertractarea proiectulu despre colonisti. Cá referinte alu comisiunei centralei fungã deputatulu K. Eötvös care recomandã prin o vorbire mai lunga primirea textulu prefiptu de comisiune. K. Tiszã dechiara ca doresce cá afacerea acest'a sa se reguleze cátu mai ingraba, si macaru de aru avea sa faca mai multe reflectãri contr'a textulu comisiunei centralei, totusi 'lu primisce de basa pentru desbaterea speciale. Totu odata sa primisca inse cas'a si propunerea sea care tientesce intr'acolo cá ministrul de justitia sa se insarcineze a presentã in graba casei conditionile si modalitãtãle formulate, sub cari au sa se faca pre viitoru colonisãri. — Dupa ce mai observã une-altele I. Madarasz si min. Pauler se incheia desbaterea generale cu primirea proiectulu cá basa pentru desbaterea speciale, care indata se

si incepe. §§ singurateci pâna la 4 se primescu nemodificati, la § 5 se incinge o desbatere mai lunga care se va continuã in siedinti'a prossima.

In siedinti'a din 10 Decembre se facu dupa trecerea preste formaliele obicinuite mai multe interpelatiuni de interesu particulariu. — Br. Fr. Podmaniczky presinta doue proiecte de lege; primulu se referesce la suspenderea cantioniloru diurnaleloru, si alu doilea la modificarea §§ 399 si 399 din procedur'a civile, cari se referesce la secustrarea leiloru.

Dupa altele se trece apoi la ordinea dilei la care sta a trei'a cetire a proiectulu de lege relativu la organizarea urbei capitale. Dupa acest'a trece cas'a la desbaterea speciale despre legea colonistiloru, respect. despre § 5 alu acelei'a. Cu primirea § 13 se incheia siedinti'a de astadi.

Siedinti'a din 11 Decemvre a casei deputatiloru o deschide presedintele Bittó la 10 ore. Dupa resolvirea formaliloru face presedintele mai multe impartasiri si apoi se trece la ordinea dilei, continuãndu-se desbaterea despre legea colonistiloru. Toti §§ acestei legi se primescu cu putiene schimbãri. Alu doilea objectu la ordinea dilei e proiectulu de lege costatatoriu din 2 §§ despre sporirea contingentulu ung. de recruti dela 329,216 la 333,738 devenita necesaria in urm'a provincialisãrei unei pãrti a confinieloru militari. Cá referinte fungãza A. Pilszky, care recomanda in numele comisiunei centralei primirea proiectulu de lege. La desbaterea generale nu luã nimenea cuventulu, la cea speciale se facura câte-va observatiuni si apoi se primira proiectulu, cu ce siedinti'a se incheia.

In siedinti'a din 12 Decemvre a casei deputatiloru se celesce si autentica mai intãiu protocolulu siedintiei precedente. Presedintele anuncia incurgera mai multoru petitiuni eari se trimitu comisiunei respective. — Referintele comitetulu centralu K. Széll presinta raportulu acestui comitetu despre proiectulu de lege relativu la procurarea midilóceloru necesarie pentru acoperirea speseloru statulu in cuartalulu primu a anulu 1873 si relativu la contractarea unui imprumutu de 54 milioane.

I. Madarasz ascerne in numele seu si alu partisaniloru sei o contr'a-propunere privitoare la proiectulu primu. Madarasz si reserva dreptulu d'a

— v'a asceplã sa i se respunda ca libertate a. Da!... si inca nu numai atãt'a, ci de asiu cutediã sa me atingu si de alte impregiurãri; de a-siu cutediã pentru es. sa atingu secretele cele multe si delicate ale junetiei, de asiu cutediã sa ascoltu sióptele unoru animi tinere, si aici inca asiu potea aflã câte si mai câte variatiuni de simtieminte; asiu potea sa intielegu cum unele aru asceplã sa li se respunda, ca coról'a cea frumósã a vre-unei flóre este lucrulu celu mai interesantu in lume; asiu potea sa intielegu ca altele aru asceplã bucoroso sa li se respunda ca parfumulu vre-unui buchetu preciosu, iera altele ca surisulu vre-unui angeru gratiosu... si asiã mai departe, câte gusturi, câte simtieminte, atãtea respunsuri.

Trecãndu inse cu unu pasu mai susu din regiunea simtiementulu individualu, la nivelulu unui consimtiementu ce se manifestediã mai in generalu, celu putinu la nivelulu consimtiementulu ce caracterisediã partea cea mai precugetãtoare a omenimei, partea cea mai seriósã, partea cea mai matura si mai interesata de binele comunu, — dupa o privire scurta asupr'a nisuintieloru ce urmarescu si asupr'a scopulu pentru care se lupta, trebue sa conchida omulu, ca dintre tóte câte se vedu, lucrulu celu mai interesantu in lume, este cultur'a intelektuale si morale, séu cultur'a mintei si inimii.

D'a! acest'a credu a potea sa dicu, ca este lucrulu celu mai interesantu din lume, pentru ca pâna cându tóte trecu si se schimba, pre atunci anim'a nobila si mintea luminata suntu de unu interesu vecinicu.

Permiteti-mi dara Dómnoloru si Domniloru, cá astedi cându sontemu fericii a serbã presér'a onomastica a unui mare barbãtu, carele le posiede pre cesteã amendóue: atãtu anim'a nobila, cátu si mintea luminata, — se vorbescu si eu ceva despre cultur'a mintei si animei.

On. publicu! Firea omulu ne spune ca creatorulu a distinsu in trens'a dóne particele fórte sublime; a distinsu mintea si anim'a, voindu cá prin un'a sa-si puna devinitatea sea prin o schinteia in contactu cu omulu, iera prin ceea-lalta,

motivã mai d'aprópe propunerea, cându se va pune la ordinea dilei.

Se mai resolvescu apoi unele afaceri de putiena insemnatate si apoi se incheia siedinti'a.

Idicelu 27 Novembre

Onorate Domnule Redactoru! Dupa alte multe calamitãti ce au venitu si vinu in tóte dilele asupr'a romãniloru dela gur'a Muresiolui, tractulu protopresbiterale alu Turdei superióre, elementulu mistuitoriu alu foculu causéza pre aci in multe comune dãune enorme. — In comun'a Filea mai in dilele trecute au mistuitu foculu din fundamentu 14 case impreuna cu tóte alte edificie, grajduri, siuri, fenuri, bucatele adonate de pre câmpu etc., — asiã cátu sermanii romãni au remasu numai sub ceriulu liberu, neavendu nici baremu cin'a de o serã.

Mai inspaimãntatoriu si-au arelatu acestu elementu nemilosu fur'a seã in 23 Novembre st. v. in comunitatea nóstra bisericésca a Maierului (Magyaró). Ací s'au aprinsu la unu proprietariu romãnu la 9 ore ante-meridiane si pâna la 10 — adeca intr'o óra — s'au mistuitu 65 case cu tóte alte edificie, remanendu comun'a cá unu câmpu vastu — pustiu, asiã cátu aspectulu ei sternesce privitoriulu fíori. Daun'a causata prin acestu focu se urca la 200,000 fl. v. a. Impedecarea si stengerea foculu nu s'au potutu face de o parte, cáci ventulu Muresiolui suffã continua in mesura mare, de alta parte, cáci barbãtii si muierile dearendulu — fiindu di do tergu — s'au aflatu la marturia in Reginulu-sasescu, si numai ici colea se vedea câte o muieru sco-tiendu-si in tipete desperate pruncii din midiloculu vapaiei.

Intre acesti dearsi, pre lãnga alte gazde mari romãne se afla si parochulu localu Ioanu Branea. Singura-i preotésã Hariti'a erã acasa luptãndu-se, cá sa-si scóta barem ce-va imbracaminte, pâna cându o impresura-se foculu, si abiã prin ajutorulu unui individu strainu bene venitu au potutu sa-si mântue vieti'a densei si a pruncutiulu, ce avea la peptulu seu. Acestu parochu zelosu in totu respectulu, avendu o curte cu dóne radicatori si alte multe edificie frumóse in jurulu curtiei sele, au remasu singuru numai cu ruinele dearse inspaimãntátore. Tóte bucatele sele, totu fenulu in cuantitate mare, fiindu

sa puna pre omu cu o particica a materiei in contactu cu divinitatea. Un'a este centrulu din carele actionediã simtiulu, cu getarea si vointi'a; iera ceea-lalta a dóu'a, este centrulu prin carele operediã a mórea, credinti'a si speranti'a.

Amendóue — mintea si anim'a — suntu dóne cause din cari resulta marirea omulu si cari 'lu facu pre elu corón'a si domnulu fapturiloru de pre acestu pamentu; amendóue suntu doi motorii din cari resulta faptele, séu fiindu ca complecsulu tuturoru fapteloru este vieti'a omulu, voiu dice: suntu doi motorii din cari resulta vieti'a ce se scurge cá unu riu de miracole pre teatrulu lomei.

Despre totu ce omulu planuesce, decide si face, suntu conscie amendóue, si nimic'a nu resulta fára de alu fi produsu ele, ori celu putienu fára de a se fi esprimatu fia-care dintrensele pentru, séu contr'a.

Mintea calculéza, anim'a tendu. Anim'a dorasce, cere si ne indémna: mintea cércio, alege si recomanda: anim'a crede: mintea luminéza, descopere si arata: anim'a speréza: mintea judeca, demustra si convinge. Unei'a i se imbia natur'a placerei, celei'a-lalte facultatea intielegerei, — si amenduror'a meritulu intreprenderi si alu conducerei.

Oh! Mi vine sa esclamediu, ce pãrti minunata compunu finti'a nóstra, ce regula subluma le coordinéza si ce armonia sãntã se vede intrensele!... Ce mai avemu cu cultur'a?.. au nu suntemu destulu de perfecti? Omulu e creatura alésa, e finti'a cea mai perfecta sub ceriu, e celu mai nobilu productu alu vointiei divine pre acestu pamentu; ce voimu mai multu? au nu este destulu?...

Intru adevuru o. publicu, Ddiu asiã a voitu sa fia omulu, si spre acest'a l'a creatu. Inse oh! cércio spirite si vedi; descinde din inaltimeã acestoru combinatiuni brilante si vedi de-lu privesce pre elu in câmpulu activitãtiei, alu vietiei-sele practice, judecãndu-lu din cele ce produce, ce este si ce aru potea sa fia; vedi apoi si te convinge ca omulu cu mintea si anim'a sea, nu se afla totu-déun'a la acest'a inaltimeã ideale; prea desu, si prea in multe locuri elu se afla si in o stare misera!..

Mintea si anim'a suntu pãrtile acelea in

FOISIÓRA.

Cuventarea

despre cultur'a intelectuale si morale, rostita la serbarea arangiatã in presér'a dilei sãntulu Andreiu. — de M. Tom'a cl. in a. III.

On. publicu! Amu cugetatu de multe ori asupr'a naturei omenesci in raportulu seu cu lumea; si amu venitu la aceea convingere, ca fia-care omu trebue sa simta in anim'a sea o voce, asiu potea dice instinctuale, carea 'lu aviséza — déca nu categorice, celu putienu intr'unu modu indirectu — cá sa-si respunda sie-si la intrebarea: ce este mai interesantu in lume?

Eu cerdu ca egoismulu naturale alu omulu, intielegu egoismulu celu necoruptu si inocentu, produce din necessitate acest'a intrebare, acestu simtiu doritoriu de a scí ce este mai interesantu in lume. Si nimic'a mai naturale decãtu acest'a!.. noi traimu aici intre mii de lucruri interesatõrie, si din acestã cauza chiaru si pre nesciute trebue sa devenimu acolo incãtu sa ne intrebãmu insine, ca óre ce este mai interesantu intre atãtea lucruri placute?

A respunde inse nimeritu pentru toti la acest'a intrebare, aru fi lucrulu celu mai greu din lume, pentru ca atunci séu aru trebui sa scimu momentulu acel'a cându toti ómenii aru avea unu gustu comunu, séu déca nu, aru trebui sa respundu cu unu terminu carele sa aiba celu putienu atãtea intielesuri, in câte variatiuni se manifestéza gustulu.

Celu ce iubesece avutiile mai multu decãtu tóte alte lucruri, aru asceplã sa i se respunda, ca tessa urii suntu lucrulu celu mai interesantu din lume; celu ce iubesece glori'a militara, aru asceplã sa i se respunda ca strategic'a si tactic'a belicã; si ierasi celu ce iubesece liniscea si pacea lomei, aru asceplã sa i se respunda ca lucrulu celu mai interesantu in lume este dreptateã; celu ce traiesce sub jugu — déca mai simtiesce in sine si dulcea dorintia de a fi liberu

adunate in jurul cortiei, s'an mistuitu prin focu, — si astedi acestu parochu bogatu — cu o familia groa — sustienendu si pre protopopés'a veduva Marin'a Branea cu alti 3 fii respective frati orfani, — se afla remasu asupr'a iernei in uliti'a ómeniloru si a poporeniloru sei celoru dearsi cá si densulu.

In midiloculu acestoru seracie repentine, poporul nostru románu sta si plánge, cáci nu are unde sa-si plece capulu, societátile de asecuratiune pentru densulu sunt straine, cáci numai raru se afla cáte unu barbatu care sa-lu scia capscitá des pre folosulu unoru atari societáti. Poporul románu din tienutulu nostru alu gurei Moresiului la astufeliu de nenorociri nu scie sa alerge dupa ajutoriu la alta societate asecurátore, decátu la cunoscutulu si marinimosulu parochu gr. or. Teodoru Siandoru din Coesdiu. Acestu parochu cu anima adevratu crestina, precum n'au incetatu nici odata pâna acum'a a tiinde mâna de ajutoriu la tóte bisericelile si scótele serace nu numai din acestu tractu, ci si in alte tracte invecinate, ma chiaru si la cei de confessiuni straine, — asiá nici facia cu evenimentulu tristu alu dearsiloru románi din Maereu n'au remasu indiferentu; — ci fára de a fi provocatu, facend-i-se mila de atáti románi nenorociti si saraciti au oferitu gratis pentru románi dearsi din Maereu 10,000 de scánduri de bradu si lángá acestea hárnelu necesarie spre a-si pote sermanii ómeni radicá pentru iérna cáte o casutia cátu de umilita. —

Unu compatimitoriu.

Idicelu, in 28 Nov. 1872.

Domnule redactoru! Foculu — acelu elementu consumatoriu — iérasu si-a luat tributulu seu, — si de asta data dela 70 familii parte románi parte magiari din comun'a Maeréu (Magyaró) nu departe de Reginulu sasescu, — necrutándu nici scól'a poporale confessionale romána gr. or. din acésta comuna; — deci 70 familii despoiate de tóte averile plángu si vérsa lacrimi sub ceriulu liberu, espuse si altor'a elemente necrutátore: plói'a, ventulu si recél'a climei adi mâne ajungánde la gradulu nesuferibile!

A descrie acésta infiorátore catastrofa dimpreuna cu tóte consecintiele ei nici celu mai iscusitu condeiu nu aru fi in stare, cu atát'a mai potienu e in stare condeiu meu debile, purtatu de mân'a-mi tremuránda de emotiunea cea durerósa.

cari de regula se afla numai germinele acestoru insusiri, inse perfectiunea lor, adeca aceea stare, in carea mintea — respective spiritulu — sa póta semti intru tóte adevéru, sa póta cugetá totu-déun'a dreptatea, si neincetatu sa voiésca binele; iéra anim'a sa fia in stare a iubi totu-deun'a aceea ce e frumosu, a dorí si a cere aceea ce este bunu, si a crede si sperá in totu tempulu aceea ce este nobilu si cuviintiosu, — e numai o meta la carea trebuie sa nisuiamu, e numai o dorintia pre carea trebuie sa cerce omulu a si o implini.

Deci acestea consideratiuni ne conduc la aceea conclusiune ca mintea si anim'a — menite a pune in contactu divinitatea cu omulu si pre omu cu divinitatea — numai prin midiloculu culturai voru potea infatisiá pre pamentu o fiintia perfecta. Asiá dara cultur'a nu este o recerintia fára de scopu, nu este o vorba fára de insemnatate.

Aici in firea nóstra natur'a singura numai nu este de ajunsu, ci natur'a reclama si art'a, adeca cultur'a intentionata, intru ajutoriu. Omulu fára de midilocirea culturai artificióse, ne representa o fiintia fórté defectuósa, ceea ce se póte cunósce din o privire scurta inse seriósa asupr'a desvóltárei sele naturale.

Iéra incátu privese corpulu, omulu cá vietate — este adevératu — se desvóltá si cresce si numai sub legile naturei pâna cându ajunge la intregritate, la perfectiunea sea fisica, fára de a recere alt'a decátu nutrimentu si unele comoditáti necesarie; devine proportiunatu, robustu si forte cu unu cuventu perfectu pre cátu esista perfectulu in lume. Incátu privese inse mintea si anim'a, omulu cá fiintia morale se afla sub unu destinu cu totulu opusu. Se intempla ce e dreptu si unele esceptiuni precum ne arata istori'a umanitáti, inse acestea sunt raritáti. Mintea si anim'a lasate, parasite in mân'a naturei, fára de a ne interesá de perfectiunea lor, remánu cu procesulu desvóltárei departe in urm'a corpului; mai tóte facultátile, insusirile cele sublime, a cároru germene lu contine in sine-si, remánu obscure amortite si dormitóre; si de se voru desvóltá in cátu-va, dupa cum le va constrengé tempulu si im-

In 23 Novembre c. v. a. c. inainte de prándiu pre la 11 óre anuntiau campanele din tóte directiunile o mare nefericire, iéra firmamentul de cátra comun'a Maereu se vedea imbracatu in vestmentu de doliu!

In urm'a acestui semnalu de periculu alergándu si eu dimpreuna cu inspaimentat'a mea sora veduv'a protopopului Stefanu Branea din Maereu — carea din intemulare fatale venise la mine si asiá se aflá in Idicelu, — si ajungendu pre colmea délului dintre Idicelu si Maereu, ni s'a desfasuratu o panorama teribila, o scena infiorátore, cáci cea mai mare parte a comunei érá dejá cuprinsa de elementulu consumatoriu, carele — ajutatu de unu ventu puternicu si vertegiuri cumplite — devastá cá unu tigru nesatosu, cu tóta furi'a sea!

Acestu prospectu infioratoriu 'mi curmá poterile a mai potea alergá, si curmá si a surorii mele, — cáci veduirámu, cumca curtile dimpreuna cu tóte edificiele, fructele si nutretiele ei — respctive a fiiului ei Ioane Branea, parochu gr. or. in aceea comuna — érau dejá in gur'a nesatiosului si infuriatului elementu; insa impregiurarea: ca susu-numitulu preotu dimpreuna cu sor'a sea érá dusu la Reginu si asiá preotés'a cu o prunca de 3 luni la bratie se aflá singora singurica acasa, ne imprumátá poteri nóue si asiá alergámu cá scosi din minti, si ajunserámu — trecendu printre focu aprópe a ne periclitá viét'a — pâna la ruinele realitátiloru surorii mele si a preotului susu-numitu, — unde unic'a consolare ne érá aceea: ca preotés'a cá o eroina lucrá si dispunea la salvarea si departarea unoru mobiliti si vestminte scóse din gur'a flacariloru, iéra pruncuti'a érá asiediata la o casa departe de periculu.

Pre cându sosirámu noi la fati'a locului se aflau dejá crestini din comunele vecine, ma si puse'a de apa din Reginu intru ajutoriu si mai curgeau din tóte pártile ómeni; inse cei sositi mai de timpuriu nu putura resiste furiei elementelor infuriate, iéra cei ce mai curgeau, sosea pré tárdiú spre a potea salvá ce-va din cele apucate in gur'a focului.

Nefericitii despoiate de tóte averile 'si frángeau mânile, si ragusiti de strigatele: „ajutoriu!“ — acum lamentau si versau lacrimi, de cari si anim'a cea mai impetrita s'aru fi miscatu, cari lacrimi inse nu a potutu si nici potea stinge foculu, ce, parte

pregiurárele, miculu progresu ce voru face, va fi numai duru, letargitu si molipsitu.

O privire la natur'a vegetatorielor ne va convinge, ca acestu destinu le domnesce chiaru si pre densele incátu-va; iéra câmpii si florile lor ce creacu numai sub mân'a naturei, de-si suntu frumóse, totu-si suntu cu multu mai inferióre in gracii, decátu gradinele si florile lor ce cresc si se desvóltá sub ingrigirea si influinti'a gradinariului. Asiá este! natur'a neajutata si terimulu necultivat, suntu necapaci de a produce in multe privintie. —

Ci trecendu-le tóte aceste cu vederea dómnelor si domnilor, si dintru unu altu punctu de vedere inea potemu reclamá cultur'a. Esista si aceea impregiurare durerósa, ca omulu fára de o nisuintia precalculata cátra perfectiune, adeca fára de cultur'a artificiósa a mintei si a animei sele, prea lesne póte sa decadia, si astu-feliu in loculu de a urmá celu pueinu si numai lentulu progresu disu naturale, se aberéza si legile naturei.

Suntu unele cause in urm'a cároru natur'a fiintiei se corumpé. Suntu unele cause in urm'a cáror'a tóte cele nobile se stinga si apunu, iéra mintea si acim'a decadu. Se adaugu slabitiunile un'a preste alta, se inmultiescu si cresc pâna cându coplesiescu si vatema tóte celea nobile si frumóse ale mintei si ale animei, si atunci omulu incepe a degenerá. Regresulu acest'a póte sa fia atátu de mare, incátu anim'a si mintea sa devina centrele acelea din cari si prin cari se operéza de o parte viliulu, iéra de alta ignorantia.

Asiá e; multe suntu caracterele, delicuirile si vanitátile lumei, cari nu numai ca nu prestau desvóltárei nóstre intelectuale si morale nici unu impulsu de progresare, ci din contra inea ne corumpu anim'a si mintea; multe suntu caracterele, delicuirile si vanitátile lumei cari inveninéza cugetele si semtirile nóstre si ne iudrépta pasiurile mai multu injosu spre materia decátu in susu spre perfectiune. Lustrulu celoru trecatórie póte sa cucerésca anim'a si sa o robésca, apoi scimu si este constatatu, ca rob'i'a, servitutea impila si vestegesce tóta marirea vietiei; lustrulu celoru trecátore póte sa invinga lo-

inca domnea cu tóta furi'a, parte rodea la táciuni fumegándi. —

Pâna la 12 óre la amédi a fostu cuprinse tóte edificiele, stogurile si nutretiele de foculu sbuciumatu de cátra ventulu celu puternicu, iéra pre la 2 óre dupa amédi numai táciuni fumegándi si flacar'a cea misteriósa ce mai esiá din cenusi'a fruptelor si nutretielor mai desemnau averile cele adunate cu multe sudori in tempu de dieci de ani si cu deosebire cele adunate in vér'a trecuta.

Acestu prospectu infioratoriu, acésta panorama a catastrofei cumplite se completéza de o parte cu ruinele scólei confessionale a poporului románu de religiunea gr. or., care nu e numai daun'a acestui poporu in specie dara e si a natiunei románe in genere, si cu atátu mai simitóre, cu cátu chiaru cu inceputulu cursului scolasticu 1872/3 s'a fostu terminatu renovarea ei amesuratu legeri scolare, — iéra de alta parte cu prefacerea in cenusia a pretiósiei curte dimpreuna cu cátile pentru servitori, grajdurile, siur'a, tóte fruptele si nutretiele, cea mai mare parte a mobileloru, vestmintelor, vaselor, obiectelor si instrumentelor de economia a desu mentionatului preotu, — care impregiurare asemenea e o dauna si pentru inaintarea culturai, decá luámu in consideratiune, ca, de óre-ce preotulu e luminatoriulu poporului si mentorele junimei, iéra acésta sánta chiamare numai atunci póte fi in stare a si-o implini, decá nu e necesitatu a se luptá cu castigarea celoru de lipsa pentru sustienerea sea si a familiei sele, — precum nu érá pâna acum acestu preotu binemeritatu, — care inse acum, remanendu despoiatu de o avere minimo calculu in suma de 6000 fl. v. a. cu o familia numerósa si anume: soci'a si pruncuti'a, o mama veduvita, 2 surori si unu frate minoreni in cea mai deplorabila miseria — si nefiindu dedatu a suferi lipsa, — de sine urméza, ca va fi silitu a-si incordá tóte poterile spre castigarea celoru de lipsa pentru sustienerea sea si a familiei sele de un'a iéra de alta parte pentru reedificarea cortiei, a cárei ziduri si hórne pâna acum inea nu s'au prefacutu in ruine, ci stau in midiloculu comunei devastate cá nisce naluci, — cari inse, remanendu preste iérna nerenovate si necoperite negresitu se voru demolá si ruiná totalmente; apoi daun'a si dorerea acestui nefericitu preotu e si mai mare prin aceea impregiurare: ca cu cáte-va dile mai inainte i-au fostu mai arsu si

min'a mintei — respective spiritulu — si se o adumbrésca, apoi scimu si aceea si e constatatu ca spiritulu invinsu in luptele sele cu vanitátile, devine obositu, obosindu adórme si dormindu se langediesce. Iéra dara si alu doilea defavoru alu omului desvóltatu numai prin influinti'a naturei!

Deci din acestu punctu de vedere trebuie sa reclamámu mai vertosu cultur'a, si inea o cultura seriósa temeinicá, cáci altmentrelea fára de dens'a ochiulu anime omenesci fiindu ruditu cu tieren'a e mai dispusu a cautá spre pamentu la celea trecatórie, mai dispusu a se incliná placeriloru stricatióse, decátu adevératei virtuti; dá! si usioru póte fára sfiéla sa ne dica: „Video meliora proboque, deteriora sequor.“

Din dóue privintie dara suntemu indemnati a reclamá cultur'a omului; de o parte pentru cá desvóltarea lui sa nu fia disarmonica, ci cá desvóltându-se fisice sa se póta desvóltá corespondiatoriu si intelectualmente si moralmente, iéra de alta parte pentru cá nu cum-va omulu, in urm'a influintielor stricatióse ce intempina in viétia sa nu degeneréze

Amu desbatutu pâna aici tem'a culturai si necesitatea ei; precum s'a vedutu inse dela inceputu amu despartit'o in dóue directiuni: in directiunea ce privese mintea si in directiunea ce privese anim'a. Voiu mai cercá acum cá sa affu ce distingere este intre cultur'a intelectuale si morale, si in fine ca óre poté-s'aru multiamí natur'a omenésca numai cu un'a séu numai cu alt'a din acestea, ori ca ea le reclama pre ambele.

Oa. publicu! Cultur'a intelectuale si cultur'a morale se potu asemená cu lumin'a si cu caldur'a din lumea fisica; scimu ca caldur'a este poterea aceea vivificatoria ce misica sement'a plántata in pamentu cátre viétia si o face se incoltésca; scimu érasu ca lumin'a este poterea ce nutresce viét'a desceptata in coltiulu resaritu si o face fructifera si avantajiosa. Asiá este si in natur'a umana. Cultur'a intelectuale este lumin'a, cultur'a morale este caldur'a.

(Va urmá.)

30 care de nutreții ce eră claditu la câmpu, — și, de-si în anii mai recenti a fostu regulatu asecuratu, în acestu anu, din caus'a neajunselor, și din fatalitate nu a fostu asecuratu.

Ca biseric'a și turnulu, acestu marețiu și pretiosu edificiu, — de-si de peatra și coperitu cu plevu, — nu s'a aprinsu, atunci, cându nu numai ferbintiél'a focului ci și flacar'a 'lu ajungea de mai multe părți și asiá stachetele de pre o parte s'a și aprinsu; — acésta impregiurare debue sa o admirâmu și ascriemu prevedintiei divine, care nu a voitu cá acestu poporu evlaviosu sa remana cu totulu despoiatu de consolarea spirituale și respective de midilócele înaintârei în cultura.

Acést'a e o icóna în miniatura a scenei înfiorátore din diu'a incendiului.

Acom me voiu încercá a presentá — asemenea în miniatura — o icóna a scenei din diu'a urmátore.

Trecendu preste scen'a cea înfiorátore ce o representá foculu muribundu, printre care se vedeau figurele ómeniloru ce se luptau cu sugrumarea acestoi Molochu carându-i apa spre a-lu saturá; trecendu cu tacere preste plansurile și lamentâriile nefericitoru, ce se mestecau în misteriósa întunecime și ajungendu la delurile și padurile din apropiare dedeau unu echo înficatoriu; — me marginescu la scen'a — panoram'a și tabloulu celu ce se desfasurá în diminiét'a urmátore:

Elementele erau liniscite cá unu Molochu saturatu, însa urmele acelu'a se vedeau în tóta realitatea, cáci loculu caseloru 'lu desemnau numai ruinele parțiloru iéra a celoru-lalte edificii de lemnu, a stoguriloru și nutrețelor etc. numai putiena cenusia, printre cari ici colo stotea câte unu stilpu de pórtá séu palantu tacionosu și câte unu arbore amputatu de ramuri, iéra printre acestea umblau cá nisce spirite barbati, femei de diferita etate, juni și prunci — toti profundu intristati, unii plângendu; — și acést'a eră stadiulu, în care ajunge dorerea și intristarea aprópe de stadiulu desperârei; însé prevedint'a și aici veghéza, cáci: pre cându și firmamentul celu posomoritu se pareá a-si manifestá condolenti'a și ceriulu prin o ploitie ce se strecurá din nori se pareá a deplorá sórtea cea vitrega și amara a nefericitoru victime a elementelor furióse, ici colo se ivea câte unu crestinu marinosu de prin comonele vecine, aducendu pâne, frupte, victuale de diferite calitáti și specie precum și cáti-va cruceri pentru demolirea fómiei ómeniloru, iéra pentru vite, fênu, apromitandu ajutoriu și cu materiale de edificare, cu vectura și mâni lucrátore; — și acést'a impregiurare mai consolá, anim'a pre nefericitoru ómeni, de si acestu ajutoriu aceste apromissiiuni — fatia cu numerulu celui mare a nefericitoru și cu enormele — minimo calculo — la suma de 100,000 fl. v. a. pretiuvirele daune — suntu numai cá unu picuru de balsamu în ranele cele afunde și sangerânde.

Dintre marinosii ajutatori s'a destinsu preotulu gr. or. din Cuesdu (Maros-Kövesd), care cu deosebire a apromissu mai multe mii de latunóe din muntii sei și morile sele de firezu.

Domnule Redactoru! Pre cátu eramu convinsu despre aceea, ca nu sum în stare a potea descrie acést'a catastrofa elementare neci pre departe, pre atât'a eramu de alta parte convinsu despre aceea, — cumca nu ve-ti cantá la neajunsule mele în privinti'a descrierei, ci ve-ti binevoi a primí acestu tributu a buneii mele vointie și ve-ti dá locu încátu mai curendu acestei precátu de neperfecte pre atât'u de înfiorátore icóna — en miniatur — despre catastrofa susu descrisa — intra colónelú stimatu-ve diuaru „Tel. Rom.“ cá asiá sa póta ajunge încátu mai curendu intristatoriu echo a strigatelor de: „ajutoriu!“ alu nefericitoru nostri confrati și pâna la urechile animeloru stimatului publicu cetitoriu, respective la tóte stimatele diuarele române și priu a cesti și acestea la animele tuturoru confratiloru de unu sânge, și prin acésta sa li se dee celoru marinosii crestini, adevérati confrati și totu-deodata generosii patroni a culturei ocaziunea spre a potea concurge cu marinosésele loru oferte intru ajutoriu nefericitoru confrati și plângânderu Muse, cari vérsa pre ruinele scólei și a edificiiiloru preotiesci lacrimi de sânge! —

În fine, cá se póta resuna și ajunge echoulu proverbului: „se ne ajutâmu, cá se ne ajute și Domnedieu!“ —

Iosifu Brancovanu,
Protopopu ad honores.

Cetimu în „Curierulu de Iassi“:

Concesiunile la straini.

Nu vomu încercá a dovedi în unu modu generalu ca politic'a economica a țierei nóstre trebuie în genere sa se feréscá a admite în sistemulu seu: concessiunárele de întreprinderi, constructiuni etc. la companii streine, și acést'a o vomu basá-o pre dóue argumente: unulu puru economicu, altulu politicu, ambele însa totu atât'a de importante:

Caus'a pentru care ni se spune ca trebuie sa facemu mai multe lucrári necesarie, precum drumuri de feru, poduri de feru, bănci fonciare etc. prin concessiunári la straini, este ca singuri nu le putem face. Acést'a este adevératu, dara i respundemu: acele lucruri și institutiuni ce unu poporu nu póte sa și le faca singuru, celu multu cu ajutoriu strainu, nu-i suntu necesarie, nu corespundu la o nevoia adevérata, suntu lucruri de luesu pentru acelu poporu. Într'adeveru, pentru ce nu le putem face noi singuri? pentru ca lipsesce capitalurile și cunoscintiele. Cându însé strainii vinu sa ne fáca asemenea lucruri, óre ni le daruescu ei? de siguru nu, ba inea le facu mai scumpu decâtu costa în realitate, pentru ca trebuie sa castige. Prin astfelu de urmare eata unde ajungemu: tiér'a nóstra nu e în stare sa faca cutare lucru pentru ca nu are capitalu; dara imprumutu capitalu strainu si'lu face. Pentru acestu capitalu trebuie sa plátimu procenté și sa inapoiámu la urma si capitalulu. Procentele însa de unde sa le scótemu? de siguru din capitalulu nostru. Dara cându noi nu avem capitalu pentru a face unu lucru, de unde vomu scóte procentele pentru plát'a capitalului streinu. Ací este punctulu celu gravu, cáci loveste în viitorulu, în esistintia țierei. O însielare din cele mai mari pare a fi falsificatu spiritele nóstre, crediendu ca prin acea ca strainii vinu de punu capitalurile loru în tiéra la noi pentru a ne face institutiuni ce se afla la popórele civilisate, ei ne facu unu mare bine. Din contra, tóte aceste întreprinderi suntu lovituri date țierei, pozitiei sele economice, care au sa ne ruinedie întâiu pre noi, apoi pre densii. Inca odata repetâmu aceste principii elementare: 1) Lucrurile ce nu le putem face prin noi însine, nu avem nevoie de ele. 2) Nu putem face acele lucruri mai alesu fiindu ca nu avem capitaluri disponibile pentru ele. 3) Odata ce nu avem aceste capitaluri, nu avem de unde scóte doband'a și amortisamentulu pentru plát'a capitaluriloru streine. 4) De unde nrméza ca fia-care concessiune trebuie sa fia urmata de unu nou imprumutu séu de o nóua contributiune.

Fára a putea dispune de unu banu din venitulu țierei pentru drumuri, poduri de feru etc, amu alergatu la capitalulu streinu. Ei ni l'au datu cu buna dobanda. Acum pentru a plati acele dobandi și amortisamente trebuie sa alergâmu la imprumuturi ce ne ingreue mai multu séu la biruri ce séca puterile țierei.

Sa punemu deci o stavila concessiuniloru la straini: ce nu putem face prin noi însine, nu putem face fára periculu nici prin altii. La streini ne putem îndreptá numai pentru ajutoriu cându singuri suntemu dejá în stare a întreprinde ce-va.

Alu doilea motivu pentru care aru trebui închisa er'a concessiuniloru la streini este de natura politica.

Déca vomu observá cu nepartinire starea lomei, vomu marturisi ca, pre cându în launtrulu predominesce de regula dreptulu, în relatiunile dintre state séu internationale hotaresce de obicei fortia. Dóvéda mai buna despre acésta stare de lucruri nu se póte de cátu faptulu ca neintielegerile ómeniloru din unu statu se transiasé prin judecata, iéra acelu dintre popóre priu resbelu.

Astu-felu fiindu lucrurile, principiulu supremu ce trebuie sa îndrepte politic'a unui statu micu este: sa se padléscá pe cátu se póte de neintielegerile care din firea loru se transiadia prin fortia, pentru ca facia cu unu statu mai tare voru ramânea totu déun'a pe josu.

Ori-ce concessiune la o companie streina este eo ipso o facere internationala, ba chiaru din cele mai însemnate, pentru ca astadi interesele principale ale statelor nu mai suntu casatoriele regiloru și alte de aceste, ci interesele economice a le supusiloru care îmbogatescu pe acesti'a și intarescu tiér'a.

Prin fie-care concesione la straini ne espune-

mu la o complicatiune de acele asupr'a lamuririi careia nu avem nici o putere. Nu este o cestiune de dreptu care sa se defere tribunaleloru, ci o cestiune de fortia, de influentia în care dreptate déca se póte profaná astu-felu acestu cuventu — care are si puterea.

Sa sfársimu dara o data cu concessiunile la streini, cáci ele nu potu de cátu sa ne ruinesé materialu și sa ne injoséscá politicu.

Totu ce nu putem face priu noi însine, de aceea n'avemu nevoie.

Varietáti.

** (Multiamita publica.) Subscrisulu vinu prin acést'a a-mi esprimá profund'a multiamita publica și recunoscintia aceloru prea sti-mati domni, cari vedendu starea mea materiale nefavoritória spre a-mi continuá studiile juridice binevoira a-mi oferí unu ajutoriu bine-facatoriu, pre carele împreuna cu numele stimatiloru domni contribuenti amu onóre alu publicá în sirurile urmátore: Il. d. br. Dav. Uršu col. în pens. 2 fl.; il. d. Elia Macelariu con. g. în pens. 1 fl.; d. dr. Brote 1 fl.; d. Hanni'a prot. 1 fl.; d. dr. Racuciu 1 fl.; d. Petru Brote 1 fl.; d. Mich. de Dobo sen. în Oresthia 1 fl.; d. I. Badila as. 1 fl.; d. dr. Stef. Pecurariu 1 fl.; d. N. Fratesiu secr. metr. 1 fl.; d. Cl. Vladu secr. m. în Oresthia 1 fl.; d. Alexandru Vladu 1 fl.; d. Vis. Romanu dir. la Alb. 1 fl.; d. Ioanu Pred'a adv. 1 fl.; d. Popoviciu not. 1 fl.; d. Florianu not. în Seliste 1 fl.; d. Paulu not. în Sibielu 1 fl.; d. Paulu not. în Cacov'a 1 fl.; d. Sam. Trifouu par. în Berii 1 fl.; Il. Muciu c. 1 fl. Sum'a 22 fl.

Avr. A r m é n u
jur. a. II.

Concursu.

Pentru ocuparea postului vacantu de preotu în parochi'a gr. or. Tielina cu 517 suflete, de clas'a a III deschisu pâna în 31 Decembre 1872 st. v.

De acestu postu suntu legate urmátorele emolumente:

1. 10 jugeri de pamentu de aratu și cositu.
2. Dela 115 familie câte 1 ferdela de cucuradiu sfermatu, din care competu cantorului 8 ferdele și venitulu stolariu pâna acum usuatu.
3. realitáti parochiale de locuintia și economia zidinde în prima-vér'a viitóre.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au sa documenteze ca au studiatu cursulu teologicu de 3 ani, și suntu pregatiti pentru acésta chamare în intielesulu St. Org. § 13. — și sa-si ascérna rogarile sele la scaonulu protopopescu.

Tielin'a în 16 Novembre 1872.

Nicolau S e r b u

Pres. comit. paroch.

În contielegere cu mine

Zacharie B o i u

(3—3)

Protop.

Nr. 189/1872.

Edictu.

Mariu'a nascuta Dimitrie Fracea din Telisc'a scaon. Selistei, carea cu necredintia au parasitu pre barbatulu ei Simionu Bratu totu din Telisc'a se provóca prin acést'a, cá în terminu de unu anu și anunitu pâna în 1 Decembre 1873, sa se presenteze înaintea forului matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra, procesulu divorțiale asupr'a ei pornitu, se va otári și în absentia ei.

Sabiuu 25 Noevmre 1872.

Forulu matrimoniale gr. res. alu

(3—3)

tract. protop. alu Sabiului. I.

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Decembre 1872.

Metalicelo 5%	76	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	—
Imprumutulu de statu din 1860	101	50
Actiuni de banca	951	—
Actiuni de creditu	326	50
London	409	75
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	79	—
" " " Temisioreno	78	—
" " " Ardelenesci	77	—
" " " Croato-slavone	83	50
Argintu	104	75
Galbinu	—	—
Napoleonu d'auru (poli)	8	78